

Acad. Vasile MICU la 75 de ani

(n. la 18 octombrie 1938 în s. Olișcani, azi r-nul Șoldănești)

Agronom, domeniul de cercetare: genetică, ameliorare și seminologie.

Doctor habilitat în biologie (1979), profesor universitar (1995). Membru corespondent (1989) și membru titular (1993) al Academiei de Științe a Moldovei.

75 de ani din ziua nașterii coincid cu peste **50 ani** de activitate prodigioasă științifică și organizatorică a eminentului savant Vasile Micu.

S-a născut la 18 octombrie 1938 în satul Olișcani, raionul Șoldănești într-o familie de țărani. Studiile primare și medii incomplete le-a urmat la școala de 7 ani din satul natal, apoi la Școala Agricolă din Cucuruzeni (1952-1956), pe care o absolveste cu mențiune. În toamna anului 1956 intră la Facultatea de Agronomie a Institutului Agricol din Chișinău (în prezent, Universitatea Agrară de Stat din Moldova).

În 1961 obține calificarea de specialist cu studii superioare și diplomă cu mențiune, fiind angajat în funcție de agronom-șef al Gospodăriei didactice „Chetrosu”. După doi ani de agricultură practică în teren, în toamna anului 1962 este admis ca aspirant la Secția de genetică a plantelor din cadrul AȘM, avându-l conducător științific pe academicianul Anatol Kovarski. În 1967 susține teza de candidat (doctor) în științe agricole cu tema: „Изучение коллекции сортов и линий кремнистой кукурузы для синтеза на их основе гибридов в условиях Молдавии”. După terminarea aspiranturii activează în calitate de colaborator științific inferior (1965-1969) și superior (1969-1974) al Secției de Geneti-

că a Plantelor a Academiei de Științe a Moldovei.

În anul 1974, la formarea Institutului de Cercetări Științifice pentru Porumb și Sorg al AȘP „Hibrid” este promovat ca șef al Laboratorului de genetică. În această perioadă vede lumina tiparului prima sa monografie *Mutațiile spontane la porumb* (1974). Continuă cercetările științifice în domeniul geneticii porumbului și susține cu succes teza de doctor habilitat în științe biologice, la specialitatea „genetica” cu tema: „Генетическое изучение спонтанных мутаций кукурузы с целью повышения эффективности селекции” (Haricov, 1979).

Investigațiile multianuale sunt sintetizate în a doua monografie – *Cercetări de genetică la porumb* (1981). Această lucrare, unică în spațiul fostei URSS, conține descrierea și clasificarea a circa 450 gene, combinații de gene și peste 1900 mutații spontane, inclusiv formele noi necunoscute în literatura de specialitate: porumbul fără panicul, mutantele cu două panicule și stigmatе defectivе. Prioritatea mutațiilor spontane, remarcate de Vasile Micu, a fost recunoscută de Societatea Geneticienilor din SUA, fiind incluse în publicațiile periodice. În acest studiu monografic autorul argumentează perspectivele utilizării unor gene și mutații în programele de ameliorare a calității boabelor, reducerea conținutului de lignină în plantă și eficiența fotosintezei. O atenție deosebită este acordată mutațiilor care afectează sexul plantei de porumb, în baza cărora au fost propuse modele noi de producere a semințelor pe sectoarele de hibridare, înregistrate în trei brevete de invenții.

Din 1986 este numit director general al Asociației Științifice de Producție pentru Porumb și Sorg „Hibrid”, reorganizată în 1990 în AȘP „Porumbeni” și director al Institutului de Cercetări Științifice pentru Porumb și Sorg (actualmente, ÎS Institutul de Fitotehnie „Porumbeni”), funcție deținută până în anul 2008.

Activitatea științifică a acad. Vasile Micu cuprinde diverse direcții de cercetare în genetică, ameliorare și producere de semințe ale porumbului. Fiecare dintre aceste direcții au fost aprofundate și integrate cu studii în domeniile înrudite, iar rezultatele obținute sunt publicate în peste **190 lucrări științifice** și relatate la diferite congrese, conferințe naționale și internaționale, devenind surse informaționale de referință.

Un interes deosebit prezintă rezultatele cercetărilor privind metodele genetice de sporire a calității nutritive a silozului prin reducerea conținutului de lignină în planta de porumb. Aceste cercetări au fost

finalizate prin crearea unui hibrid special cu conținutul scăzut de lignină – „Moldavschii 411 MRF”, expuse în monografia *Calitatea porumbului pentru siloz* (1987), publicată cu colegii A. Rotari și Galina Comarova. O deosebită atenție se acordă cercetărilor teoretice și practice, utilizării surselor și tipurilor de androsterilitate în sistemul de producere a semințelor hibride de porumb. Cercetările androsterilității, realizate în colaborare cu doctorul în științe agricole, Eugenia Partas, au stat la baza utilizării acestor mecanisme genetice (androsterilității de tip „M” și „C”) ceea ce a sporit calitatea biologică a semințelor, reușindu-se excluderea lucrărilor manuale de înlăturare a paniculelor pe toată suprafața sectoarelor de hibridare din Moldova, Ucraina, Rusia, Kazahstan și Belarus. Vasile Micu este autor și coautor a **85 hibrizi** de porumb omologați în diverse țări, care se cultivă anual pe o suprafață de **92-95%** din suprafața cultivată cu porumb în Moldova și peste hotare. Încadrarea în procesul producerii semințelor a metodelor genetice și acțiunile practice au asigurat puritatea biologică a hibrizilor (gradul de hibridare) de peste 95%. Hibrizii timpurii cultivați în regiunile de nord ale Federației Ruse, Republicii Belarus, Kazahstanului, datorită perioadei scurte de vegetație au sporit recolta de boabe și calitatea silozului.

Domnia Sa a reușit să formeze o școală științifică în genetica și ameliorarea porumbului, în calitate de conducător științific pregătind 10 doctori în științe agricole și biologice. În prezent este conducător științific a doi doctoranzi.

În anul 1989 este ales membru corespondent, în 1993 devine academician al Academiei de Științe din Moldova, iar în 1995 obține titlul de profesor universitar la specialitatea *genetică*.

În calitate de director, a diversificat direcțiile de cercetare efectuate în Institut prin includerea plantelor aromatice, medicinale și decorative în procesul de ameliorare. În colaborare cu doctorul în științe agricole, Lilia Chisnician, a creat 39 soiuri de plante aromatice și medicinale incluse în Registrul Soiurilor de Plante al Republicii Moldova. O preocupare permanentă este desfășurarea cercetărilor legate de ameliorarea și producerea de semințe a culturilor legumicole. În anii 1998-2008 a inițiat un program de implementare în practica agricolă a rapiței, care cuprinde ameliorarea soiurilor și hibrizilor, elaborarea tehnologiei de cultivare și producerea de semințe în Moldova.

Academicianul Vasile Micu a demonstrat calități de organizator dotat al lucrărilor de cercetare, rămânând un continuator al ideilor și tradițiilor unei

mari personalități din știința agrară – academicianul A. Kovarski. Sub conducerea lui Institutul a cunoscut o perioadă de adevărată înflorire. Datorită realizărilor științifice și practice la crearea hibrizilor de porumb omologați și producerii de semințe pentru export, inclusiv a formelor parentale, Vasile Micu a fost desemnat ca membru titular al Academiei de Științe din Rusia (1991), Ucraina (1993), România (1994) și Belarus (1995), iar Institutul a fost menționat printre cele mai prestigioase companii de profil pe arenă mondială cu trei distincții ale calității producției. În postura de director a fost preocupat nu numai de cercetările științifice și aplicarea lor în practică, ci și de crearea unei baze tehnico-materiale, soluționarea problemelor sociale, inclusiv asigurarea angajaților cu spațiu locativ. Calitățile organizatorice s-au manifestat plenar la construcția uzinei de prelucrare a semințelor din Căușeni, a blocurilor locative în s. Porumbeni și în or. Chișinău.

Academicianul Vasile Micu participă activ la toate acțiunile de intensificare a producției, promovare și transfer tehnologic al culturilor de profil, consultații practice și instruirea specialiștilor din complexul agroindustrial. Pe parcursul activității sale profesionale a deținut și deține multiple funcții obștești: de vicepreședinte al Societății geneticienilor și amelioratorilor, membru al colegiului MAIA, a redacțiilor revistelor „Agricultura Moldovei”, „Курпуза и сопро”, membru al Prezidiului CSAA, președinte al Asociației producătorilor de semințe. În puținele clipe de răgaz caută refugiu în lumea cuvintelor, plămădindu-le în versuri „situate în afara metaforei, deasupra metaforei, dincolo de metafore”, cum le apreciază poetul N. Dabija în prefața volumului *Zile albe* (2002), urmat de *Pe ruina inimii* (2008).

Rezultatele activității Domniei Sale au fost apreciate cu înalte distincții de stat: medaliile „Pentru deștelenirea pământului” (1958), „Veteran al muncii” (1987), „Insigna de onoare” (1990), „Meritul civic” (1994), „Dimitrie Cantemir” (2003) și suprema decorație „Ordinul Republicii” (1994). Este laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova (1994), laureat al premiului Academiei de Științe a Republicii Belarus, Ucrainei și Moldovei (2006), Doctor Honoris Causa a UASM (2003). În 2011 este declarat „Om al Anului din Moldova, iar în 2012 este nominalizat de Institutul Biografic American pentru a primi „Medalia de Aur a Moldovei”.

Academician Gheorghe Duca

Academician Simion Toma,

Membru corespondent Andrei Palii